

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 22.

Felszabadulás.

Csak a lapokból értesültünk mi vidékiek egy fölötté tanulságos küzdelemről, mely Budapesten játszódott le, de az egész országnak szólt.

A fővárosi pincérek szervezkedési harcáról van szó.

A budapesti pincéreknek épp úgy, mint ma már csaknem minden szakmának, megvolt a maga szakszervelete. Az egyesületnek szakszervelet volt a címe, valóságban azonban pártfiók volt, a szociáldemokrata pártnak egyik fiókja.

Közönséges életben a fiók alatt valami olyasmit értünk, amit az ember csak kinyit és kiveszi belőle a pénzt. Nos hát a szociáldemokrata pártnak sok fiókja van, mert sok pénzre van szüksége. Ha megszorul, csak kihuzza egyik vagy másik fiókot, amit aztán az ujságok bérmozgalom alakjában reprodukálnak és a fiók adja a pénzt bőven.

Ilyen fiók volt a pincérek szakszervelete is.

Kevés ember van, a ki keservesebben keresné a kenyerét, mint a pincér. Az ő foglalkozását ugyan senki sem tekinti kényelmesnek, sem nagyon urizálónak.

Talpon lenni éjjel-nappal, kiszolgálni ezer és ezer embert, akik közül vajmi kevésnek van annyi hidegvére, hogy legalább a pincérről szemben jogosítva ne érezze magát idegességének szabad utat hagyni, zsebre rakni gorombaságokat is, nemcsak borralalókat, a mellett figyelmesnek, ezer szeműnek lenni, kiszolgálni a közönséget úgy, hogy a munkaadót is szolgálja és mindenki meg legyen elégedve vele: bizony nem csekély dolog. Ha aztán a pincér valahol olyan állást kapott, a hol megismeri a közönséget is, megismeri a munkaadója szokásait is és mindkettőnek eleget tud tenni és így békében élhet, bizony az az ember örül a maga nyugodt helyének — és nem szívesen hagyja ott.

Jött azonban a fiók tulajdonosa, a párt, kihuzta a fiókot és pénzt követelt. Ennek a pártvezérnek, annak az izgatónak, amannak a kiürült sztrájkasszának kell segítség. Pincérfiók, fizess.

Nincs miből fizetni? Sebaj! Követel-jetek magasabb fizetést és ha nem kapok, álljatok sztrájkba! A pénznek azonban meg kell lennie, ha a sztrájkban elpusztultok is!

A fiók egy darabig csak adta a pénzt. Mikor azonban megsokallták, a pincérek gondoltak egyet és okosat

Miért tartsanak ki ők egynéhány bor-

zas naplopót, miért keveredjenek ezeknek a kedvéért örökös háborúságba főnökeikkel, a kiket becsülnék, a közönséggel, melynek jó indulatára rá vannak utalva és a mindennapi élet, a megélhetés problémájával, mikor erre semmi szükség sincs? Akadt köztük néhány erélyes, elszánt ember, akinek nem imponál a párt erőszakossága, kimondták, hogy a szociáldemokrata párttól teljesen független, igazi szakszervelet alakítanak és úgy egyezkednek a főnökökkel. És meg is cselekedték.

A bátor tettnek nem várt sikere lett. A szociáldemokrata szakszervezet tagjainak józan része belátta, hogy sokkal okosabb, ha a munkaadó és a munkás karöltve dolgoznak egymás érdekében, mintha folytonos sztrájkokkal, kizárásokkal és békéltetési tárgyalásokkal gyilkolják egymást. Az új, tisztán szakszervezet csak a pincérek gazdasági érdekeit tekinti, nem hajlik idegen zsebek érdekeinek igájába, nem fizet busásan semmittevőket. A szociáldemokrata szervezet tagjai tehát szépen lassan kezdik ott hagyni a régi szakszervezetet és átlépnek az ujba. A régi szervezet bevert néhány ablaktáblát, amelyek árát a biztosító intézet azonnal kifizette, az ablakbeverő hősöket pedig lezárták, aztán a Népszava a maga ismert stílusában elmondta vé-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szép horvát leány.

Irta: Szász József.

Hajnalodik.

A hegyormok felett biborpir jelzi a nap közeledtét. A völgyben néma csend. Csak néha hallatszik valami titokzatos suttogás, amikor a hajnali csipős szél megrázza a fák lombjait. Minden pihen még. Az emberek a kis falu szalmatejű házaiban, a madarak az erdő fáin, a bokrok közé rakott fészkeikben.

Egyszerre trombita harsogás zúg át a völgyön. Érczes hangját kétszer-háromszor visszaveri az erdő, a hegyoldal. A kis faluban katonák vannak elszállásolva s az ébresztőt fujja teli tüdővel a századtrombitás.

Néhány perc múlva nyugvó élet támad a kis faluban. A katonák elősietnek éjjeli pihenő helyükről. Egyik a szalmás szinből, másik a szénás padlásról. Fejedelmi nyugvóhely ez fáradt katonának. Fejealj a borju, takaró a köpenyeg. A kútnál megmosakodnak, az udvaron leszedik egymásról a széna, szalmaszálakat, felveszik a vállukra a borjut, puskát s az utcán sorakoznak szép rendben.

— Főhadnagy ur Fábiánt felköltötte-emár kend? — Kérdezte az öreg őrmester a napos káplárt.

— Még nem, őrmester ur! — válaszolt a legény.

— No hát induljon kend sebtiben, mert ha én indítom utnak kendet, abból még baj talál lenni, — szólott tenyegetőleg az öreg vitéz.

Fábián főhadnagy ur legkedveltebb tisztje az ezrednek. Csinos, barna ember, aki után sok szép leány bomlott a horvát fővárosban. Azonban hiába bomlott, mert a főhadnagy ur nem nézett rá egyre sem. Rá is fogták, hogy nőgyűlölő, de ezzel nem sokat törődött a főhadnagy ur. Valamikor pedig vig fiú volt, hej de sok szép horvát leánynak elcsavarta a fejét! Az utóbbi időben azonban egészen magába zárkózott.

A napos káplár elindult, hogy felköltse a főhadnagy urat, aki egy szénaboglya tetején aludta az igazak álmát. Utközben meg-megállt azon tanakodva, de hát hogyan keltse fel? Mert Fábián főhadnagy ur jó ember, derék ember, de arra rettenetesen megharagszik, aki álmából felveri, kitelik tőle az is, hogy haragjában pofon üti. Otthon bizony gyakorta érte

ez a kellemetlenség legényét, de ez azért nem bánta volna, ha éjjel-nappal pofozza is, mert a főhadnagy ur haragja hamar elmúlt, amikor néhány forinttal sietett kiengesztelni a megbántott legényt.

Óvatosan odatámasztott a boglyához egy létrát s csendesesen felment rajta a boglya tetejére. A főhadnagy ur még édesen pihent. Valami szépet álmodhatott, mert mosoly játszadozott ajkai körül. A káplár megállt a latorja legutolsó fokán, kiegyenesedett s miután keményen szalutált, kiabálva mondta:

— Főhadnagy ur jelentem alássan, tessék már fölkelni.

Mert a katona, az mindig jelent. Akár kér valamit, akár megköszön valamit, azért csak mindig jelent. Fábián főhadnagy urnak azonban hiába jelentette, hogy keljen fel. Meg se mozdult, úgy aludt tovább, mint a bunda.

A káplár újra szalutált s még nagyobb hangon kiáltotta:

— Főhadnagy urnak alássan jelentem, tessék már felkelni!

Ez is hiába való volt. A főhadnagy ur tovább aludt, akár csak otthon a maga ágyában.

— Ezt ugyan az ítéletnapig fel nem költöm — dörögte magában a hadfi s nagy

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador
 Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi
 sírboltok s sírkövekrenoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

— sírkőgyár. —

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

lekedését a dolgozni kívánók szakszervezetéről, azalatt pedig az új szakszervezet szépen megegyezett a munkaadók erős szervezetével és a régi szakszervezetet egyszerűen kizárták. Budapest kávéasai többet szociáldemokrata szakszervezettel szóba nem állanak.

Ime, egy férfias tett, melynek pár nap alatt megtermettek a maga érett gyümölcsei.

A régi szervezetből ujabban is több százan léptek át az ujba és jellemző szavakkal mondják el, minő volt eddigi helyzetük. Vezéreiknek, ugymond, »mindenre kapható médiumai voltak, akik elszedték filléreinket és forintjainkat. A kik előtt nem voltunk senkik, míg nem voltunk jármukban és most ismét nem vagyunk senkik, mert a pártrabszolgassággal szemben fel mertük ütni fejünket.«

Valóban, a rabszolgák felszabadulása fogható ahhoz, a mi most a budapesti pincérek szervezkedésénél történik. A felszabadultakkal testvéri kezét fog és együtt halad a munkaadók testülete. Új, szebb jövő nyílik a becsületes munka számára. És mindezt egy férfias tett érte el: a munkásban legyőzte a férfi a rabszolgát, a hazafi a jelszavakat, a becsületes munka a naplopást — és kitétek maguk közül az élősdiakat.

Ez az igazi világosság.

Világosság? Mikor jön el erre felé is a te országod? és mikor terjed a többi szakmák felé is?

*

A jövő évi költség előirányzat. A *Fremdenblatt* írja: Több bécsi és budapesti lapnak az utóbbi időben a hadügyi kormányzat 1908. évi költségelőirányzatára vonatkozólag

hozott közleménye illetékes helyről szerzett értesüléseink szerint önkényes kombinációkon alapul.

A bosnyák kormány cáfolata. A bosnyák országos kormány táviratilag tudatja a lapokkal, hogy a Sarajevóban és Mostarban állítólag eszközölt házkutatásokról és letartóztatásokról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak. A nagyszerb propaganda miatt Boszniában egyáltalában senkit sem üldöznek.

Az igazi önkéntes katonák.

A szomszédos Biharpüspöki községben a múlt év óta igen üdvös dologgal töltik a legények szabadidejüket. Nevezetesen katonai gyakorlatokat tartanak, még pedig teljes precizitással, amit megirigyelhetne tőlük nagyon sok aktív katona. A legények előbb csak egyszerű játékból végezték a gyakorlatokat.

A játékot *Bugyi Sándor* református lelkész észrevette és felvetette az eszmét, hogy nem lehetne-e az ilyen gyakorlatokat hasznosítani is. A lelkész ily irányban lépéseket is tett. Nevezetesen kérvényt adott be a honvédelmi miniszterhez az iránt, hogy a legényeknek katonai kiképzéséhez járuljon hozzá támogatásával.

A honvédelmi miniszter a kérelmet nagyon melegen teljesítette s elrendelte, hogy a legények részére katonai fegyvereket osszanak ki s a kiképzést eszközöndő egy tiszt és egy altiszt a községben rendszeresen jelenjék meg. A múlt ősz óta meg is kezdték a miniszteri rendelet végrehajtását s a legények kiképzését *Szücs Sándor* főhadnagy egy altiszt segítségével oly tökéletesen teljesítette, hogy a főhadnagy ezért kitüntetésben is részesült.

A kiképezett legények közül tizenkettőt most kiválasztottak olyanokat tudniillik, akik már októberben befognak vonulni, s ezeknek

tudását ma fogják bemutatni itt Nagyváradon a katonai lövőtéren a Wolfi-erdő mellett. A 12 legény vizsgáján jelen lesz egy honvédelmi miniszteri kiküldött valamint a hadtestparancsnokság és a hatóságok képviselői. Biharmegye képviselőjében Balogh János főjegyző fog megjelenni.

A gyakorlatok a katonai gyakorlatoknak minden változatait felölelik. Különösen nagy súlyt helyeztek a kiképzésnél a céllövészetre, Mindenesetre nagyon érdekesnek ígérkezik a vizsga, mely ha szép eredményeket produkál követendő példának lesz odaállítva azok elé a községek elé, melyeknek legényei korcsmában szokták agyonütni az időt.

A gyakorlatok reggel fél kilenc órákor kezdődnek s délben érnek véget. A bemutatkozás az egész országban első. Ez ideig ily irányú tevékenységet csak az iskolákban fejtettek ki.

A legények különben nagy ambícióval készülnek s minden tudásukat latba vetik, hogy dicsőséget szerezzenek a püspöki-i legényeknek.

A francia pénzügyminiszter Budapesten.

Caillaux, a francia pénzügyminiszter egy-napi vendégeskedése után tegnap este fáradtan, kimerülten mondta egy újságírónak:

— Uram, nagyon különösen érzem magam. Mióta itt vagyok, a szó szoros értelmében ostromolnak; mindenki azzal jön hozzám, hogy fog-e jönni francia tőke Magyarországra, hozok-e pénzt? Ugy látszik, összetévesztenek engem valami pénzügynökkel...

A francia pénzügyminiszter méltatlankodó kitalakadása nagyon jellemző és nagyon igaz. Igenis ma Budapesten azzal fogadták a francia pénzügyminisztert, hogy hozott-e pénzt? Lázba volt az egész város. Mindenki a francia pénzről, a francia tőkéről beszélt, vitatkozott. Ne tagadjuk, nem tudtuk eltitkolni a pénzhétségün-

tetre határozta el magát. Előbb azonban két fokkal lejjebb lépett a létrán. Nagy óvatossággal levette a köpenyegét a főhadnagy urról, aztán megfogta a vállát s megrázta hatalmasan. Az eredmény nem maradt el. Fábián főhadnagy ur egy pillanat alatt talpon volt s mérgesen kiáltott:

— Ki az?

— Káplár Boros, — jelentette a vitéz, aki akkorra már tíz lépésnyire volt a szénaboglyától.

A főhadnagy a káplár vitéz viselkedésén elnevette magát. Aztán lement a szénaboglyáról, rendbe szedte magát s utnak indult a századdal.

A legények nótára gyujtottak s nótáztak addig, amíg berekedtek. Mikor a hegyre vezető meredeken kifáradtak, elhallgattak s azt kezdték találgatni: hol lesz a pihenő s hogy sokat kell-e még marsolniok? A főhadnagy hallotta a század élén kíváncsi kérdezősködésüket, de nem válaszolt.

Szóltanul haladt előre.

A hegygerincről megláttuk a szamobori hegyeket. Erdős ormaikkal kíváncsian tekintetek feljűk. E hegyek között, a hegykatlanban fekszik Szamobor. Leggyönyörűbb helye Horvátországnak. Kis város, melyet köröskörül er-

dőkkel borított magas hegyek öveznek. Az egyik hegytetőn áll a szamobori vár, melyben IV. Béla királyunk megpihent, mikor a tatárok elől a tenger felé menekült. Nem vár már, csak rom, elpusztította az ellenség s még inkább az idő.

Nehéz utunk volt. A gyaloglás kifárasztott; a fegyver, a borju meg huzott bennünket.

Fábián főhadnagy ur magához intett.

— Jöjj itten mellettem. Beszélgezzünk. Szamobor még messze van, addig kibeszélhetjük magunkat. Elmondok neked egyet-mást, mert jó barátom vagy s mert a saját lelkem terhéen is könnyíték vele.

Érdeklődéssel hallgattam a főhadnagyot, akit zárkózott természete dacára nagyon szerettem. Azt a benyomást tette rám mindig, hogy valami titkot hord magában, amely emésztí és a melynek kinzásától nem tud megszabadulni.

Életem egy titkát mondom el neked, — kezdte. Említettem már, kilépek a hadseregből a gyakorlatok után. Te csodálkoztál, hogy miért? Most megtudod. Akkorra lesz új állásom rendőrkapitány leszek egy alföldi városban. Kis állás, nem sokat jövedelmez, mégis én leszek a világ legboldogabb embere.

Nem először megyek mostan Szamoborba. Jártam ott már három év előtt. Akkor is gya-

korlat közben kerültem oda. Tíz napot töltöttünk akkor a városban, mely egyike a legremekebb helyeknek.

Engem — akkor még főhadnagy voltam — a vár alatt egy kastélyszertű épületben szállásoltak el. Régü épület, talán a várral együtt építették fel. Kis dombon, kert közepén fekszik, amely kertnek folytatása az épület háta mögött, a hegyoldal az erdő. Amint szállásomra értem, egy jóságos öregasszony fogadott. Férje kapitány volt s elesett Szerajevo ostrománál. E régi kastélyban élte özvegységének szomorú napjait leányával, egy tizennyolc éves gyönyörű tereméssel. Ez a kastély volt minden vagyona. Jövedelme pedig az a néhány száz forint, amit a király kegye adományozott évenként neki.

Margitnak hívják a leányt. A legbájosabb teremés, kit életemben láttam. Alabastrom arcát holló fekete haj övezi, fekete szempillái aóól kék szemek mosolyognak. Magas, karcsu a termete, idomai remekek, amelyet nem késztett soha szobrász vésője.

Hamar összebarátkoztunk Margittal. Ha gyakorlatról fáradtan hazatértem, elébem szaladt a kis kapuig s ő maga gondoskodott, hogy semmiben ne szenvedjek hiányt. Kis szobám ablaka minden reggel, minden délben friss virággal volt tele. Ő maga szedte kint a

Mindenki tudja már

hogy jól és olcsón csak

GUTFRIED TESTVÉREK áruházában a „Gólyához“

SZENT LÁSZLÓ-tér (Holdas-templom mellett.) lehet vásárolni.

Férfi gallér minden fazonban, drbjá 11—15 kr. Férfi ing, piqué mellű, drbjá 110, 140, 185. Férfi ing szintartó zefirből, drbjá 95, 140, 195.

Lajos képviselője dr. *Fleischer* Lajos ügyvéd volt.

A szemlén megjelentek a szomszédos háztulajdonosának özv. Weiszlovits Adolfnának képviselőjében Weiszlovits Emil és Weiszlovits Gyula. A szemle megkezdése előtt Zilahy Antal rendőrbiztos megkérdezte a két testvértől, hogy *van-e meghatalmazásuk*, mire azok tagadólágg feleltek. Erre Zilahy Antal rendőrbiztos kijelentette, hogy *meghatalmazás nélkül nem vehetnek részt a szemlén*. A Weiszlovits testvérek ez ellen óvást emeltek s kijelentették, hogy ez ellen felebbezést fognak beadni, azonban most részt vesznek a szemlén.

A bizottság ekkor a régi színházi épületbe illetőleg a sirkóráktárba akart bemenni. A rak-tár előtt azonban a két Weiszlovits testvérnek útját állotta két munkás.

— Ide idegeneket nem szabad bebocsátanunk!

A két Weiszlovits testvér a munkásokat félre dobta az utból, azonban erre az ott lévő többi munkások társaik segítségére siettek s a két testvérral valóságos verekedést kezdtek. A két testvér revolvert és zsebkést rántott elő s azzal védték magukat.

Zilahy rendőrbiztos csak akkor vette már észre az esetet, amikor a dulakodás javában tartott. A verekedőket felszólította Zilahy, hogy hagyják abba a verekedést, ez azonban nem történt meg, mire ő maga is közbelépett.

A verekedés természetesen nagy lármá közepette történt meg s az utcán járókat odacsődítette. A verekedés után a szereplők a rendőrségre mentek, ahol mindnyájan panaszt adtak be.

A Weiszlovits testvérek feljelentették Zilahy s egyszersmind kérték a felfüggesztését is. A munkások feljelentették a Weiszlovits testvéreket mert őket bánalmázták és Zilahy

feljelentette Weiszlovitsékat, mert őt szidalmazták.

A szemle természetesen elmaradt s azt legközelebb fogják megtartani.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** *Gedeon* Albert budapesti ítélő táblai bíró és dr. *Sebestyén* Emil közalapítványi kir. jogügyi főtanácsos, szülei s rokonaik látogatására Nagyváradra érkeztek.

* **Nemzetközi egyházi kongresszus.** A londoni nagy nemzetközi egyházi kongresszus szeptember 9-én kezdődik és négy napi tanácskozás után 13-án végződik. A kongresszus tiszteletbeli elnöke *Vannelli* Vince bíboros, vezetőelnöke pedig *Heylin* namuri püspök lesz. A kongresszuson 8 bíboros, 150 érsek, püspök és pralátus lesz jelen. Magyarországot *Nemes* Antal dr. budavári apátplébános pápai prelátus képviseli.

* **A megye akciója a tuberkulózis ellen.** Biharmegye törvényhatósága a múlt évben tanulmányutrá küldte ki dr. *Móricz* Ernő megyei főorvost a tuberkulózis ellen indítandó akció tárgyában. A főorvos most számolt be tanulmány utjáról ezzel kapcsolatosan javaslatot is tett a megindítandó mozgalom tárgyában. A javaslatot az alispán most a főszolgabírónak adta ki, hogy járási értekezletet hívjon egybe, melyen a javaslat tételét tárgyalják meg. A beérkező jelentésekből előbb a közegészségügyi bizottság majd a közgyűlés fog foglalkozni.

* **Egy jegyző ünneplése.** Meglehető szép ünneplésben volt része tegnap *Király* Károlynak *Szalacs* község nyugalomba vonult jegyzőjének. Király 37 évig volt a közigazgatás szolgálatában s ez alatt nemcsak felebbvalói megelégedését, de a polgárok teljes szeretetét

és ragaszkodását is megnyerte. Nyugalomba vonulása alkalmával tiszteletére tegnap nagy bankettet rendeztek Érmihályfalván. A banketten megjelent az egész járás tisztikara élén *Dobozy* Kálmán főszolgabíróval, aki szép szavakban bucsuzott el egyik legrégebb tisztársától.

* **Egyházi kinevezések.** A király, dr. *Bartocsik* Antal tiszteletbeli kanonok mocsnoki plébános-kanonokká és *Hatrik* János dré-tomai esperes-plebánost pedig tiszteletbeli kanonokká nevezte ki a nyitrai káptalanhoz.

* **Bajban vannak a nemfizetők.** Az egyre rosszabbodó hitelviszonyok, a hitelnyújtásnak sajnos tapasztalható elfajulása s különösen az új végrehajtási törvény úgy a kereskedőket, mint az iparosokat készítetik, hogy egyrészt a hitelezésnél a legnagyobb óvatossággal a hitelt igénybe vevő vagyoni viszonyairól és megbízhatóságáról való alapos meggyőződés mellett járjanak el, — másrészt gondoskodjanak a kiadott és esetleg kétséssé vált hitel lehető behajtásáról. E kettős célra az ország minden jelentősebb városában incasso és tudakozódó egyesület létesült. Aradon már két héttel ezelőtt alakult egy ily egyesület és működését a legjobb eredményekkel folytatja, — Szegeden és Debrecenben most van alakulóban. Az egyesületek egymás közt az osztrák Credit Reform mintájára viszonzosságon alapuló kapcsolatot létesítenek és egymást kölcsönösen támogatják. Városunkban már hetek óta folynak az előkészületek ily irányú egyesület létesítésére s az előmunkálatok oly előre haladtak, hogy a szervező bizottság már szept. is küldötte e tárgyban a meghívókat az alakuló közgyűlés megtartására.

* **Óriási kártyaveszteség.** Megint óriási kártyaveszteségről adhatunk hírt. Egy sportstman aki hagyományos kártyaszerencséje révén ösmeretes, híres kaszinói tag a passzív hős. Szent

szalad. Ilyen bolondul még sohasem ment életében!

Jó félóra múlva a szamobori hagyek közé értünk. Körülbelül száz méter széles ut vezet a hegykatlanba, ahol a város fekszik. Köröskörül magas hegyek, erdőkkel koszorúzva. Amint a szoroson át a hegykatlanba értünk, megpillantottam egy meredek hegycsúcson a szamobori várat. Ég felé meredeznek falai, tornyának romjai. Alatta a dombon mindjárt szemembe ötlött a régi kastély. A főhadnagy hozzám nyult, megfogta karomat s izgatottan mutatott arra felé:

— Látod, ott van a kastély. Hátamögött a kert, az erdő.

Szélesebben rohant előre.

A századot rábizta az őrmesterre.

— Hová vezetem főhadnagy ur a századot?

— Ahová akarja! — kiáltott vissza a főhadnagy izgatottan s tovább rohant.

Alig tudtam követni.

Mikor az ódon kastély kapuja elé ért, megállott és bevárt. Együtt mentünk a kastély udvarára illetve kertjére. Alig tettünk néhány lépést, a fák közül az uton egy ősz öreg asszony jött felénk.

— Ez Margit édesanyja, — suttogta fülembe Fábán főhadnagy. Hogy megöregedett!

Az öreg asszony barátságatlanul nézett

végig benünket, mint egy olyan, aki megvet minden katonát. Arca akkor lett csak barátságosabb, mikor a főhadnagy bemutatta magát:

— Igen, emlékszem a főhadnagy urra. Nagyon jóra való tisztességes ember. Örülök, hogy újra vendégül láthatom.

A főhadnagy kérdőleg hordotta széjjel tekintetét a kertben. Az öreg asszony megértette:

— Keres valakit főhadnagy ur? Ne keresen senkit csak én magam vagyok, — mondotta szomorúan.

Fábán elhalványodott s levegő után kapkodva, kérdezte:

— Csak nem történt valami szerencsétlenség?

Az öreg asszony megtörölte könnyező szemét s nyugodtan folytatta:

— Bizony nagy szerencsétlenség történt, főhadnagy ur!

Fábán megrázkódott s kétségbeesve kiáltotta:

— Meghalt, az én édes, drága Margitom meghalt!

— Nem is tudtam, hogy a főhadnagy ur ennyire szerette. Erről nem mondtam nekem a lányom soha semmit. De ne essék kétségbe, mert az a lány nem érdemi meg.

— De hát mi történt, asszonyom?

— Nagy csapás ért engem, főhadnagy ur.

Elvesztettem legrádább kincsemet: a leányomat. Nem halt meg, él, de gyalázatban. Most két esztendeje huszárok jártak erre s Margit egy huszártiszttel megszökött.

Fejét tenyerébe hajtotta az ősz öregasszony. Úgy sirt, úgy zokogott.

Fábán főhadnagy pedig ott állott a helyén, mintha kővé meredt volna. Irtózatossággal dulhatott benne, mert leperregtek arcáról könnyei. Azonban nyugodtságot erőszakolt magára s elbucsuzott a szerencsétlen öregtől.

Mikor kiértünk az országútra, kitört belőle a családás keserű fájdalom. Lerogyott az árokpartra és sirt mint egy gyerek. Aztán felugrott, kirántotta a kardját s dühösen csapkodni kezdte a túskebokokat.

— Megölöm a csábitót! Megöllek kutyát! Mikor tekintete véletlenül rám esett, abbahagyta az örült vagdalkozást:

— Bocsáss meg, nem tudtam, mit teszek. Most pedig menjünk, ezen a helyen tovább nem maradunk.

A legények felkapkodták a borjút, a fegyvert magukra... Megperdült a dob, a század tovább masirozott a legközelebbi falu felé. A legények vig dalra gyujtottak, de a főhadnagy ur most nem vidult fel. Szomorúan, lehorgasztott fővel ballagott, kardját hóna alá csapva, a poros országúton a század után.

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk, mellettkertülnek eladásra. **Jelssavunk:** Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. —

Megtétekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindendről győződni — Kiváló tisztelettel

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa-szálloda épületében, a Söröcsarnok mellett)** e hó folyamán egy hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak

GELBERG és NAGY.

István-napján kártyázott egy másik mágnes sportsmannel, aki a Lovaregylet igazgatóságának élén áll. A partie a hajnali órákban ért véget. A differencia háromszázhatvan ezer korona volt, amelylyel az előbbi maradt adósa az utóbbinak. Akik szemtanúi voltak az izgalmas játszmának, nagyon meg voltak lepelve, mert ez talán az első eset, hogy a népszerű sportsman, aki a bécsi Jockey Clubban egy éjjel másfél millió kvonát nyert egy lengyel gróttól, egyszerre ily nagy összeget veszített volna. Nyugodtan kelt föl az asztaltól, egy csöppet sem volt sápadtabb, mint máskor s a háromszázhatvan ezer koronát még Szent István napján az utolsó fillérig elküldötte partnerének. Az izgalmas mérkőzés színhelye a Nemzeti Kaszinó volt.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Czárán-emlékmű céljaira dr. Némethy Gyula 2 koronát adományozott, melyet ez uton nyugtáz köszönettel a bizottság.

* **Segély a jégkárosultak részére.** A tavasz folyamán a megyének igen sok helyén kiszámíthatatlan károkat okozott a jég. Különösen a tenkei járásban szenvedtek sokat a jégverés következtében. Ebben a járásban nagyon sok gazda annyi magot sem kapott a termésből, amennyi elég lenne az elvetéshez. A károsultak közül Köteles Gáspár többed magával kérvényt adott be Glac Antal főispánhoz, hogy eszközöljön ki részükre államsegélyes vetőmagot. Glac Antal főispán tett is lépéseket a földmivelésügyi miniszternél még pedig eredménytel. A miniszter ugyanis kijelentette, hogy hajlandó a károsultaknak vetőmagot adni azonban nem teljesen ingyen, hanem 15-30 százalékos árengedménnyel. A főispán most elrendelte a főszolgabírónak, hogy hozza a kérvényezőknél tudomására a földmivelésügyi miniszter értesítését s azoknak névsorát, akik venni szándékoznak ilyen gabonát, küldje fel hozzá.

* **A zárszámadások közszemlén.** Nagyváradi város házipénztáráról és a házipénztárban kezelt alapok és alapítványokról szerkesztett 1907. évi zárszámadást, mérleget és vagyonleltárt a tanács és pénzügyi szakbizottság a f. évi augusztus hó 19-én tartott együttes ülésében tárgyalás és vizsgálat alá vevén azt megállapította s az 1886. évi XXI. t. c. 17. §-a rendelkezéséhez képest az 1908. évi augusztus hó 20. napjától szeptember hó 4. napjáig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra a város számvevői hivatala helyiségében közszemlére kintenni rendeli. Miről a város közönségét azon figyelemzettel értesitem, miszerint a zárszámadást, az azokra vonatkozó okmányokat a fenti határidőben bármely nagyváradi adófizető polgárnak megtekinteni joga van, az ellen nem taláni észrevételeit a f. évi szeptember havi közgyűlés határnapját megelőzőleg öt nappal írásban a tanács mint állandó választmányhoz beadhatja. Nagyváradi, 1908. augusztus hó 21-én. A polgármester helyett *Bordé Ferenc* főjegyző.

* **Vizsgálat a veszett kutyák miatt.** Ez év elején Hegyközpályi községben a kutyavilágra nagyon siralmas napok virradtak. Ugyanis a kutyák között nagyon elterjedt a veszettség, mely a közegészségügyet is veszélyeztette. A központi járás főszolgabírója nem tudott a veszettségről semmit, mert a lakosság eltitkolta az eseteket és így az egész község kutya állománya meg lett fertőzve. A veszett ebek embereket, állatokat tömegestől martak meg. Végre tudomást szerzett az ügyről a főszolgabíró is, aki elrendelte a községben összes kutyáknak a kiirtását. Eme határozatba Szalay Péterné nem nyugodott bele, hanem megfeleltette azt, minek alapján a főszolgabíró a kiirtást

felüggesztette azzal a kikötéssel, hogy a kutyákat kötélen kell tartani. Szalay Péterné ebbe sem nyugodott bele s felbujtotta a községi lakosokat, hogy ne engedelmessékedjenek a főszolgabírói intézkedéseknek. Szalayné maga is személyesen ment egyes ebtulajdonosokhoz s ott ha megkötve találta az ebet azonnal elbocsátotta. Így a veszettség jobban lábrakapott s a közbiztonság tetemesen gyengült, miért is a főszolgabíró elrendelte az ebeknek azonnali kiirtását. A főszolgabírói rendelet foganatosítása végett meg is jelentek a hatósági közegek a községben azonban a teljes kiirtást nem tudták foganatosítani, mert a tulajdonosok egy része eldugta a kutyákat vagy pedig szabaddá engedte. A főszolgabíró most megindította az illető ebtulajdonosok ellen az eljárást.

* **Gólya az ügyészség udvarán.** Tegnap délután Hendre Flóra vidéki paraszt menyecske állított be az ügyészség udvarára s bejelentette, hogy ő a reá kiszabott két napi büntetést akarja leültni. A menyecske az udvaron maradt míg a hivatalos felvételt eszközölték. Ez alatt egyszerre rosszul lett s össze-rogyott az udvar fővényén. Lett nagy lőtásfutás az épületben, mert nem tudták, hogy mi baja van a menyecskének. Orvos nem volt a közelben. Végre is az ügyészség segítséget kért a rendőrségtől. A rendőrség azonban jelentette, hogy a nyomozás minden ágában jártas, azonban hasonló esetről még nem aszisztált s így képtelen segíteni az ügyészségnek. Lett erre nagy fejtelenség az udvarban. Sorra szólították a rabokat vajjon nincs-e köztük valami kontár orvos vagy szülésznő Sajnos azok között sem volt. A dolog pedig mindig sürgősebb lett. Közelgett a gólya. Utóljára egy börtönőrnek jutott eszébe, hogy a közelben van a bábaképezde. Ezt a mentőgondolatot, hála a börtönőr koponyájának, azonnal megragadták s a menyecskét átszállították a képezdebe, ahol pár pillanat múlva megérkezett a gólya.

* **Szállítások az iskolák részére.** A községi iskolák részére szükséges iskolakönyvek és írószerek szállítására tegnap tartották meg az árlejtést a városházán. Négy pályázó volt: Rákos Vilmos, akinek ajánlatát nem vették figyelembe, mert nem tett le bántapénzt, továbbá Sebő Imre, Láng József és Vidor Manó könyvkereskedők. A legelőnyösebb ajánlatot Sebő Imre könyv- és papírkereskedő tette, de dr. Thury László v. ügyész nem járult hozzá az árlejtéshez azon megállapodásához, hogy Sebő ajánlata a legolcsóbb s így ő kapja a szállítást, mert Sebő csak a szállítandó szerek egy részénél a legolcsóbb, a többinél három ajánlattevő ajánlata egyforma. Az eredményt beterveztik a tanácshoz.

* **Aki a rendőrt veri.** Fekete Béla 19 éves napszámos múlt év augusztus havában megtámadott és tetteleg bántalmazott egy rendőrt. Ezért Feketét hatóság elleni erőszak büntette és könnyű testi sértés vétsége címén köröztette a nagyváradi törvényszék. Ugyanezen Fekete Béla a vasárnap délutáni népgyűlés során S. Kiss Gergely v. rendőrt vasbotjával fejbe verte. Feketét tegnap este fogta el a Szent László-téri rendőr-őrszem. Átadják az ügyészségnek.

* **Gyógyítható-e a tüdővész a sikágon?** Orvos és nem orvos körökben egyaránt elterjedt vélemény az, hogy a tüdővész beteget hegyes vidékre, ózondus helyre kell küldeni. Mikor a második népszanatórium az Alföldön, a Lugos-erdőben megnyitott, sokféle aggodalom hangzott el, vajjon sikerül-e a betegeket ott meggyógyítani? A napokban múlt

egy éve, hogy az intézet megnyitott s *Geszt* József dr. az intézet igazgató-orvosa igen örvedetes adatokat tár elő a József sanatóriumról. Gyógyítottak az intézetben az első félévben 888 beteget, ezekből 58 százalék oly időben vette igénybe a sanatóriumi kezelést, amikor a gyógyításra való kilátások már kevésbé voltak kedvezőek, sőt 30 százaléka a betegeknek nagyon előrehaladt stádiumra esett. Az első időszakban eltávozott 143 beteg közül 106 (71 százalék) az intézeti kezelés folyamán gyógyult, ebből 25 százalék abszolút gyógyult, köpetében a bacillusok teljesen eltűntek. A betegeknek 37 százaléka általános erőbeli állapot szempontjából javult. A sanatóriumból munkaképesek a betegek 65 százaléka távozott. A szakértő általánosságban az eredményt orvosi szempontból igen kielégítőnek és örvedetesnek mondják.

* **Szurkálás bosszúból.** Klopca József földmives egy cimborájával egyetemben leitta magát. Emez állapotát felhasználva, haragosa: Rizán László napszámos kicsalta őt a Rhédey-kertbe, ott bottal alaposan elverte, majd kést rántott és bal karját keresztüliszurta. Klopca segélykiáltásaira az arra cirkáló lovasrendőrök közbeléptek, kik elől Rizán elbujt a sűrűben. Tegnap hajnalban azután rátaláltak a rendőrök a hadapródiskolában, ahol jelenleg dolgozik Lezáratott.

* **Tolvaj lakótárs.** Medgyesi Rudolf cipészszegéd panaszt emelt lakótársa: Silbermann Antal pékinas ellen, aki tőle ma reggel 10 koronát lopott el. Eljárás folyamatban.

* **Látványosság a Rákóczi-uton.** Klein Hugó optikus üzlete az Orsolya-zárda épületében megnyitott és berendezése, valamint a gazdag áruaktár méltó a megtekintésre.

* **Kellemes szórakozás.** Fülöp István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor ujjaltozatos műsor. Nagyszerű magyar konyha. Saját termésű borok és állandóan finom csapolt *Dréher-sör*. *Belépti-díj nincs.* A zenét *Pócsi Laci* hírneves zenekara szolgáltatja.

* **A Fekete Sas vendéglőse.** Nagyváradi közönsége érthető kíváncsisággal várja, míg a Szent László-téren levő *Fekete Sas* szálloda elkészül. Különösen nagy volt az érdeklődés, hogy ki lesz a vendéglős. Általános megnyugvást keltett, hogy *Benrad*, a ki már közel két évtized óta vendéglős. Váradon ő bérelte ki a vendéglős összes helyiségeit és így bizonyos, hogy a váradi közönségnek módjában lesz jó konyhát és italokat élvezni.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Kóczé Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskemétyi-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt köbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Az intelligencia találkozó helye** az *Európa* szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófényképelőadásokat rendeznek *Pócsi Laci* teljes zenekara közreműködésével.

* **A téglagyártás** hazánkban elsőrendű iparrá fejlődött ki és a mikor téglagyártásról van szó, mindenképp az előnyösen ismert *Bohn-féle* hatalmas ipartelepekről kell megemlékezni, melyek a tulajdonosok szorgalma és szakavatottsága folytán a monarchia legnagyobb telepévé fejlődtek ki. A most Békéscsabán létesítendő új teleppel a cég hajáskörét ismét megnagyobbította.

* **Teljes ellátásra** keresztény uri leánykát, hasonló család eltogad az iskolai évre. Lukács György-utca 10.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

Fürdői levél Szovátáról.

Marostordamegye legszebb ékessége, de mondhatjuk hazánk egyik legbájosabb fürdője Szováta, melyet előszeretettel keresnek fel a nagyváradiak is. Öt év alatt csodálatosan fölkeresett nyaralóhely ez az erdőkoszorúta, kátlanban fekvő, enyhe levegőjű sőtavakban bővelkedő fürdőtelep. Egymásután emelkedtek a szebbnél-szebb villák, két-három emeletes magasságban, szemet gyönyörködtető stílusú ornamentikával. A művészvilág és az előkelőség, nemcsak a betegek, hanem azok is, akik csak üdülni akartak, ide tódultak s bárha kissé borsos árért, de gyógyulást és igazi pihenést nyertek. A medvetó, a feketető és az alsó fürdőtelep tavai csodálatos hatással vannak a női bajokra, reumás és csuzos betegségekre. A medvetó pedig valósággal közmondásan népszerű tó lett. Vize felül langyos, pár ujnyival lejjebb átmelegszik és minél lejjebb megyünk a hatvanméteres tóban, annál melegebb a vize.

Mondják, hogy egy fürdővendég, aki fejfel lefelé ugrott a magasból, mikorra felbukkant úgy nézett ki, mintha leforrázták volna és fejéről leszedte a viz a haját. Ennek a tónak különben az a nevezetessége is van, hogy nem lehet belefuladni. Akik nem tudnak uszni, azok is a tó közepén fürödnek, egyenesen összefont karral állnak a vízben, akár csak a földön. Oly nagy a sótartalma a víznek, hogy az embert a víz fölött tartja. Már azért is érdemes ide elmenni.

Junius közepétől augusztus közepéig vagy kétezer vendég fordult meg a fürdőn, de a szezon szeptember közepéig tart és a vendégek kitartanak, mert nemcsak gyógyulást, hanem temérdek szórakozást is találnak. Az idén igazi műélvezetben is volt részük. Sebeők Sárít, a kiváló berlini operaénekesnőt hallották énekelni.

A betegek, akik közül sokan mankón jöttek, vagy hordágyon vittek, meggyógyulva távoznak el. De legnagyobb hálával a fürdőorvosra, egy rendkívül derék, lelkiismeretes és kedves modoru uri emberre. Reichardspert Lajos dr-ra, emlékeznek vissza. Az ő fáradságot nem kimélt gondoskodásának és orvosi munkájának köszönik a legtöbben — a természeti gyógyulás mellett — egészségüket. És ha az igazgatóság épp oly lelkiismeretes fogja fogja ezentul kötelességét teljesíteni, mint a szeretetreméltó fürdőorvos, akkor ez a páratlanul nagyhatású, gyönyörű fürdő csakhamar nemcsak országos hírű, hanem világhírű is lesz.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután rövid ülést tartott *Döri* Ferenc elnökle alatt, amelyen a tagok tömegesen voltak jelen. Elnök előterjesztette, hogy az ülést a tanerők beosztása tárgyában hívták össze. A jövő tanévre 54 megválasztott tanítója és tanítónője van a városnak. Az egyes iskolák és osztályokhoz a magánérdekek figyelembevételével, lehetőleg kevés változtatással és a tanügy érdekeinek szem előtt tartásával kell a beosztást eszközölni. Ezért az iskolaszék ülése nem alkalmas erre, hanem indítványozza, hogy a tanerők beosztására egy kilenctagu bizottságot küldjenek ki. A tagok egy része jobban szeretne volna, ha az iskolaszék eszközli a tanerők beosztását,

mivel azonban az elnökség semmi tervezetet nem terjesztett elő, kénytelenek voltak a 9 tagu bizottság kiküldését elfogadni. Az alelnök elnökle alatt beválasztották a bizottságba:

Mezey Mihály, dr Kecskeméti Lipót, dr Vucskics Gyula, Materny Imre, dr Adorján Ármín iskolaszéki tagok, továbbá Bitzó János, Vaday József, Katonáné Tasnády Róza és Pál Ilona csoport-igazgatók.

Ezután elnököl *Döri* Ferenc alelnök indítványt tett, hogy a Tisza Kálmán-téri leányiskolához állítsák fel az 5-6. osztályt, egyben. Erre tanerő van, csak tanteremről kell gondoskodni. Hosszabb vita után az iskolaszék kimondotta, hogy az 5-6. osztály felállítását óhajtanónak tartja s az elnökséget megbizzza, hogy a szükséges helyiségről gondoskodik.

SZÍNHÁZ.

A nyári szinkör helyett a színház.

A nagyváradi színtársulat ez évben rövid ideig Gyulán tartott előadásokat, de más helyre nem vándorolt, abban a reményben, hogy augusztus hónapban már a nagyváradi nyári szinkörben új otthont nyer.

Azonban az építkezés bármily gyorsan halad is, nem lehetett a szinkört úgy felállítani, hogy már augusztusban előadásokat tarthasson a színtársulat. Természetesen ez sok károsodásával járt úgy a társulat tagjainak, mint *Erdélyi* Miklós színigazgatónak, aki augusztus végén megakarja kezdeni az előadásokat akár a szinkörben, akár a téli színházban.

E tárgyban tartott tegnap ülést a színügyi bizottság.

Dr *Hoványi* Géza elnökle alatt Mezey Mihály, Beczkay Lajos, dr Halász Lajos, dr Kurländer Ede, Altnöder Endre, Juricskay Barna jegyző és *Erdélyi* Miklós színigazgató távollétében Tóth Elek.

Dr *Hoványi* Géza előterjesztette a színigazgató kérelmét, hogy tekintet nélkül a nyári szinkörre, augusztus hó 29 én megkezdhesse az előadásokat a Szigligeti színházban s pár nap múlva, ha készen lesz a szinkör, átmeny a társulat. A megnyitó előadás programja azonban változatlanul megmarad, mert a téli színházban e pár estén más nyári darabokat adnak elő.

Az elnök a kérelmet teljesítendőnek tartja, mert a közönség is óhajtja már a színházat. Különbösen is csak pár előadásról van szó, mert szeptember 1-re kész lesz a vállalkozók szerint a szinkör.

Altnöder Endre mérnök nem hiszi, hogy szeptember 1-re kész lesz a szinkör, de szept. 4-5-re valószínűleg elkészülnek a munkákkal. Az építés igen szépen halad s pompás munkát szolgáltat a vállalkozó, de a székek beállítására nem lehet elég munkást kapni.

Mezey Mihály sok nehézséget lát még. A szinkörre a szerződést el kell készíteni, meg kell tenni a tüzendőri intézkedéseket stb. — mind írásban, ehhez pedig idő kell. A szinkör átvétele és átadása is időt igényel. A tüzoltók jövőben csak fizetésért teljesítenek szolgálatot, vagy emelni kell a létszámot; ezek a kérdések mind rendezésre várnak.

Elnök kijelenti, hogy éppen azért hivta most össze az ülést, hogy legyen idő ezen kérdések rendezésére.

Mezey Mihály a színigazgató kérelmének teljesítése esetén jegyzőkönybe venni kéri, hogy a téli színházban megtartandó előadásokra csak kényszerűségből adja meg a bizottság az engedélyt, hogy az igazgató ne károsodjék; de ez nem lehet a jövőben praecedens.

A színügyi bizottság elhatározta, hogy aug. 29-én a téli színházban az előadások megkezdését, míg a nyári szinkör készen lesz, ki-

vételesen engedélyezi, a rendkívüli körülményekre tekintettel, de ez nem lehet praecedens a jövőre. Felkéri a bizottság a városi tanácsot, miszerint a szinkörre a szükséges intézkedéseket tegye meg, hogy a szerződés megköthető legyen.

Végül még elhatározták, hogy csütörtökön, augusztus 27-én délután 6 órakor a nyári szinkörnél ülést tart a színügyi bizottság s megtekinti az építkezést.

TÁVIRATOK.

Kossuth a vasutas szövetségekhez.

Budapest, aug. 22. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott a vasutas szövetséghez. A rendeletben utasítja a miniszter a szövetséget, hogy a tagoktól beszédett pénzeket, melyeket a szaklapért kívántak, osszák ki azok között, akiktől beszédtek. Egyéb-ként felhívja a szövetséget, hogy tartózkodjék minden alapszabály ellenes dologtól, mert különben feloszlatja a szövetséget.

A zágrábi események.

Zágráb, aug. 22. Preskovicsot az Obzor munkatársát és Tomicsot, a Pokret munkatársát ma délben háromnegyed 12 órakor szabadon bocsájtották. Zágrábban nagy az öröm, a szabadon bocsájtottakat több száz ember üdvözölte.

A törökországi események.

Páris, aug. 22. A Párisban levő ifju törökök »Az új Törökország» címmel lapot indítottak. A lap vezércikkében ecseteli a török forradalom történetét, az addig uralkodott visszás állapotokat, valamint az ifju törököknek azon állapotok megszüntetésére irányuló törekvéseit. A cikk végül felsorolja azokat a feladatokat, amelyek megoldásra várnak, hogy ily módon biztosíttassék Törökország szabadsága és jóléte.

Athén, aug. 22. Monasztirból jelentik, hogy a bolgárok tovább folytatják a kerület görög lakosságának megfélemlítését. Neonegri faluban a bolgár lelkész komitácsik segítségével hatalmába kerítette a görög templomot és a lakosság tiltakozása dacára, bolgár nyelven misét mondott. Kole bandavezér felszólította Mokrin falu patriarkalista parasztjait, hogy pártoljanak át az exarkátáshoz. A lakosság küldöttséget menesztett a komitéhez, hogy tiltakozzék hasonló erőszakosságok ellen.

A perzsi forrongás.

London, aug. 22. A Times jelenti Tebrizből: A sah által kinevezett kormányzó megérkezése a lakosságot nagyon felizgatta és a helyzetet még veszedelmesebbé tette. Az anti-royalisták, hogy a kormányzó megérkezésének hatását el-lensúlyozzák, tegnap nagy tüntetést ren-

dezték. Mintegy 3000—4000 antiroyalista zárt sorokban vonult végig az utcákon. Az antiroyalisták valamennyien fegyverben voltak és a lakosság nagy többsége őket örömnilyánításokkal fogadta. Azt hiszik, hogy az új kormányzó sem fog a várossal, mely teljesen a forradalmárok kezében van.

A készülő francia általános sztrájk.

Páris, aug. 22. A szajnamegyei munkásszövetség a múlt éjjel gyűlést tartott a következő programmal: állásfoglalás az általános sztrájk ügyében. Szavazásra nem került a sor. A résztvevők közül többen hevesen kikeltek a kormány ellen, mert a villeneuvei események miatt letartóztatott elvtársaik ellen indított büntető eljárás még mindig nincs beszüntetve.

Felrobbant ágyugolyó.

Lippa, aug. 22. Az itteni lüzértővőgyakorlatok színhelyén Bireszku mezőre egy teljesen ép ágyugolyót talált és mikor azt fel akarta emelni, a golyó hatalmas durranással felrobbant s Bireszku darabokra tépte. Nemsokára az arra menő emberek szedték össze a szerencsétlenül járt mezőre testrészeit. Bireszku özvegye és hat gyermeke siratja. Hogy kit terhel a felelősség, azt a vizsgálat fogja megállapítani.

A prágai anarchisták.

Prága, aug. 22. A Prágában elfogott anarchisták ügyében megindult vizsgálat kiderítette, hogy az anarchisták összeköttetésben voltak a spanyol, portugál és amerikai anarchistákkal.

Igazságszolgáltatás.

Dr Gyürky a bírák előtt.

Dr Gyürky Odön sajnálatos esete ismeretes olvasóink előtt. Két-három évvel ezelőtt egy országos katolikus irodát létesített, mely ellen azonban az országos katolikus szövetség idejében tiltakozott, illetőleg óvta a népet. Száz és százezer körlevélben hívta fel a keresztény gazdákat, hogy szeszlovoknak ne adjanak el semmit, hanem gabonájukat, kukoricájukat küldjék fel az irodának, amely azt sokkal jobban értékesíti. A nagyhangú felhívásoknak sokan felültek és elküldték terményeiket Gyürkynek, aki azokat eladta s az árát elpezsgőzte. Egy szép napon, amikor a kárvallott emberek már türelmetlenkedtek és sürgették a pénzüket, dr Gyürky megszökött a fővárosból. Az ellene kibocsátott köröző-levélnek semmi fogantatja sem lett, mert Gyürkyt elfogni nem sikerült. Közben egy barátjának levelet írt, amelynek végső sorai öngyilkosságot sejtettek.

Mindenki azt hitte, hogy Gyürky öngyilkos lett és már nem él. Pedig Gyürky élt, eszé ágában sem volt öngyilkosnak lenni. Nagyváradon rejtőzött el egy rokonánál s álruhában, alvajusszal és szakállal járt-kelt a városban. A télen azonban felismerte valaki és amikor a nagyváradi rendőrség letartóztatta, nem tagadta bűnét, beismer mindent. A bűnbánó

embert ezután felkísérték a budapesti ügyészség fogházába. Tegnap tárgyalta ezt a pört Tholt bíró tanácsa. Ítéletre azonban nem került sor, mert az előrehaladott időre való tekintettel a tárgyalást hétfőre halasztották.

NYILTTÉR.

NÉMET NYELVBEN

elméletileg és gyakorlatilag
teljes kiképzés nyerhető.

Cím: a kiadóhivatalban.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

10

— Félni a jámbor majorosok közt, ugyan mi jut eszébe? Félni itt legfeljebb a tejnek lehetne oka a víztől.

— Ez esetben nyugodtan folytathatom sértémet.

Bogya rendőr már szalutálni készült.

— Igaz, jegyzé meg Goldstein, betérnék ama tisztességes csárdába ott, egy föltét alatt — ha ön fizetne egy félmeszely bort.

Goldstein kezdeményezése tapintatos volt, mert Bogya rendőr számot vetve kényes állásával, tán visszautasította volna az ingyen bort, de fizetni, ez már más — oly annyira más, szabad és természetes, hogy míg magyar ember a világon lesz, természetesebbet ennél nem képzelhetünk.

Andor nem is mondatta magának kétszer, hanem benyitott a kis csárdába, s két itce bort rendelt azonnal.

— Nagy hiba kedves öcsém!

— Mi az bátya?

— Hogy egy félmeszely helyett két itce bort hozott.

— No hiszen ennyit még csak megbir az az átkozott gázi.

— Az a kereken harminc forintra szabott gázi, melyet, midőn az ultimo a primával összeölelkezett, emeanc markából azonnal elsöprenék a régi tartozások.

— S az embernek még tisztességesen ruházkodnia is kell, s meg olykor egy egy könyvet is . . .

— Könyvekből okulni tanácslom minden fiatalembernek. Csak egytől óvakodjék kedves öcsém, nehogy annyi könyvet vegyen, ami havi díjából ki ne teljék s ennek következtében uzsorások kezébe kerüljön.

— Készebb volnék a Dunába ugrani.

— Na már ezt semmi körülmény közt sem tenném. Ennél helyesebb, szükség esetében tisztességes tőkepenzesekhez folyamodni, kiknek szívők van.

— S léteznek-e mai napság ilyenek?

— Hogy léteznek, legjobban én tudom, mert éppen ma adtam ki egy derék józsefvárosi polgár pénzét, apróbb részletekben, ötös kamatra s nem egy ilyen tőkével rendelkezem, bármely jó igyekezetű egyén számára. Ötös kamatra, értsen meg jól, majdnem ajándék . . . No de hagyjuk a pénzkérdéseket, legunalmasabb tárgy. Beszéljünk mulatságosabb dolgokról. Szeret-e ön közbe-közbe játszani?

— Soha sem játszottam.

— Hát tekézni tud-e?

— Tudok, de nem szórakoztat. Egyetlen élvezetem, mondhatnám szenvedélyem, a cigányzene, s ez sem csupán dallamosságáért, hanem mert barátaimra, rokonaimra emlékeztet. Midőn cimbalom mellett húztuk a: »Kidőlt a fa mundulástól.«! Falum tornyát látom ekkor. Oh a régi szép idők! . . .

Andor szemében egy köny csillámlott Arankára gondolt.

— Bizony szép az a magyar nóta — jegyzé meg Goldstein, no de most siessünk, ön őrhelyére, én pedig haza.

A két ismerős az utcasarkon elvált.

A doktor mélyen észlelő buvár s egyelőre eleget tudott. Tudta azt, hogy Andor a magyar nótát szenvedélyesen szereti.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A burgonya veszedelmes betegségei.

A magyaróvári növénykórtani állomás után az összes ujságok tudomást vettek a burgonya veszedelmes betegségeiről és egyuttal arról, hogy e betegségek ellen ez idő szerint nincs semmiféle orvoslás. Egy pozsony megyei nagy gazda Franciaországba küldte a burgonya beteg gumóit megvizsgálás végett. A vizsgálatot Delacroix dr, a francia földművelési miniszterium növénypatológiai osztályának igazgatója és Schloesing, az Institut tagja, korunk egyik legelső agrikultur vegyész, együtt végezték és véleményüket, a melyet most közöltek megbízóikkal, a következőkben foglalták össze:

»A Magyarországból küldött burgonyagumóban a »bacillus solanincola« (gyűrűs betegség) jelei konstatálhatók. E betegség évről-évre terjed és nemcsak a romlott gumókból, hanem magából a talajból is ered. Ennélfogva a bajt még abszolút egészséges vetőgumók használatára sem szüntethet meg mindaddig, a míg a talaj nem lesz egészséges, mert a talaj tartalmazza a bacillusok milliárdjait, melyek az új gumókat mindjárt ültetésüknel pusztítják. Az említett tudósok a baj szanálására a következő eljárást ajánlják: A burgonya ültetésére szánt területet alaposan meg kell változtatni; vizes földbe burgonyát ültetni nem szabad és burgonyatermesztésre egy és ugyanazt a talajt legelőjebb három évig ajánlatos használni. A száraz leveleket és törzseket el kell égetni és nem szabad megengedni, hogy azok, mint ez többnyire történik, a mezőn elrothadjanak. A burgonyaföldeket főleg foszforsavas és kevesebb oxigéntartalmu trágyával kell kezelni, míg a szilárd és komposzt trágyákat lehetőleg kerülni kell. Az ültetésre szánt gumókat már az ősszel kell kiválogatni és azokat rézgálicos oldatban kell csávázni. Ezáltal az ártalmas spórák távoltarthatók a gumótól. A gumók ültetése előtt a talajt lecsapolt nikotinos kénporral fertőtleníteni kell.«

Schloesing analógiát keres a gyűrűs betegség és ama betegség közt, mely egy időben egy csapásra tönkretette Franciaország világhírű krizantémültetvényeit. Akkor is kiderült, hogy a talajban van a hiba és hogy a lecsapott nikotinos kénporral a talaj fertőtlenítésére való alkalmazása által a vegetáció sokkal szebbé és értékesebbé lett, mint a pusztítás előtt volt.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Tudósító. Belényes. Levelező-lapját megkaptuk. Köszönjük. Tessék szorgalmasan folytatni.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Kolozsvár.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak Nagyvárad állomásán létesítendő fűtőházi irodaépület előállítására céljából szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta az esetleg elrendelendő munkák egységárjegyzéke és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Bocskay tér 4 sz. II. emelet 52 ajtó sz.) valamint a nagyváradai osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlatlathoz szükséges nyomtatványok díjtalanul megszereshetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemzése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecsételt ellátott fonallal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecsételt lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi szeptember hó 4-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 28060—908 II. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi szeptember hó 3-án déli 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay tér 4. sz. földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó ártolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecsételt lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül, vagy elkésve benyújtott valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy amelyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi szept. hó 4-én déli 12 órakor fogjuk felbontani, amikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi szeptember 15-ig történik döntés és az ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ilyen ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendő és igazolandók.

Azon ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállító kézpességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Afúrott üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár. 1908. évi augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében 1 koronás szövetkezetet alakít.

»Közgazdasági Koronás Takarékok és Hitel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszédését minden helybeli szövetkezeti-tag lakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszédő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Nagyvárad, 1908. augusztus 18-án.

Közgazdasági Bank R.-T.

Magyar királyi államvasutak.

170964—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságánál egy napibéres gépfelvigyázói állás üresedett meg, melylyel 4.50 korona napibér van egybekötve s e mellett megfelelő szolgálattétel után a magyar királyi államvasuti alkalmazottakra megállapított B. táblázat 9. fizetési csoportjának I. ső fizetési fokozatába évi 1200 korona fizetés és 500 korona lakáspénzzel II. osztályu gépfelvigyázóra végleges minőségben való kinevezés helyeztetik kilátásba.

A pályázóktól megkívánatik, hogy a magyar állampolgárságon, 35. életévet meg nem haladó életkoron, hatóságilag igazolt kifogástalan erkölcsi magaviseleten, a véderő kötelezettség teljesítésén ép és m. kir. államvasuti pályarvos által igazolt egészséges testszervezeten, végül a középiskolák vagy az ezekkel egyenlő rangu iskolák négy alsó osztályának sikeres elvégzésén kívül a gépkezelői vizsga letételét valamint a gyenge és erős villamos áramu vezetékek és berendezések szerelésére vonatkozó szakismeretek és gyakorlati tapasztalásukat hiteles okmányokkal igazolják.

Felhívjuk mindazokat, a kik erre az állásra pályázni óhajtanak, hogy pályázati kérvényüket »A magyar királyi államvasutak igazgatóságának Budapest« cím alatt legkésőbb 1908. évi szeptember hó 15-ig terjesszék be. Az ezen határidőn túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest, 1908. augusztus havában.

Az igazgatóság.

M. kir. áll. vasutak üzletvezetőség Miskolcz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége a Rurtka állomás mellett levő lakótelepen előállítandó emeletes tiszti lakház és szintén emeletes altiszti lakóépület s ezek melléképítményei létesítése céljából szükséges építési munkára nyilvános versenyárgyalást hirdet.

Az ajánlati költségvetés, pályázati feltételek, az ajánlati minta és a szerződés tervezet a magyar ki-

rályi államvasutak miskolci üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában (Szemere-utca 29. sz. I. emelet) és a rútkai osztálymérnökség hivatala helyiségében díjtalanul megszereshetők, a hol egy-szersmind a tervek is megtekinthetők. Csak a szabályozó kiállított pecsételt lezárt és sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1908. évi augusztus hó 23-ép déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-utca 29. szám I. emelet) nyújtandók be, ahol és amikor a versenyárgyalás meg fog tartatni, illetve az ajánlatok fel fognak bontatni. A versenyárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve lepecsételve és a borítékra következő felirattal kell benyújtani.

»Ajánlat a Rurtka állomás melletti lakótelepen előállítandó tiszti és altiszti lakóház építési munkára.

Csakis a költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1908. évi augusztus 28-án déli 12 óráig 3000 korona, azaz háromezer korona bánatpénzt kell a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének gyűjtőpénztárána, a hirdetés számára való hivatkozással akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb ártolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Készpénz után kamat nem fizetetik; a készpénz azonban megfelelő értékű biztosítékképes értékpapírokkal bármikor kieserülhet.

Takarékpenztári betétkönyvek bánatpénzül nem tehetők le. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek tértvény mellett adandók fel. A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó. Ugy az ajánlatban, mint a költségvetésben előforduló végösszegek számmal és betűvel irandók ki. Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tanu előttemzése mellett történjék. Szóban fergő munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége magának tartja fenn.

Ajánlattevők a pályázat eredményéről, illetve ajánlatuk el- vagy el nem fogadásáról a pályázat határidejének lejártá után két hét alatt értesíteni és letett pénzeik kiszolgáltatni fognak.

Miskolc, 1908. augusztus hó 14-én.

Az üzletvezetőség.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.

23566—1908. II. sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli egységáros versenytárgyalást hirdet:

A Petrozsény állomás mellett létesítendő petrozsényi tároló és rakodó vágányhálózat részére összesen mintegy 82600 köbméter teljesítendő földmunka és 6500 köbméter sziklarepesztés végrehajtására.

A pályázati feltételek, a szerződés-tervezete, az ajánlati minta és az ajánlati költség-számítás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége pályafenntartási osztályában (II. osztály) és Petrozsényben a petrozsényi osztálymérnökség irodájában kettő korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő összeg előzetes megküldése után királyi postán is megkaphatók. Az építmény tervei a pályafenntartási osztálynál és a petrozsényi osztálymérnökségnél megtekinthetők. — Ugyancsak az említett hivatalnál megtekinthetők: a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétfüzet általános határozatai és a feltétfüzetek részletes határozatai is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszereshetők.

Ajánlat csak az összes föld és sziklamunka végrehajtására tehető.

A talaj minőségéről ajánlattevő a helyszínen az eszközölt bányafeltörés és próbagödrök megtekintése által meggyőződést szerezhet és ily kutatást maga is végezhet. Azért, hogy a talaj minősége a hivatalosan megállapított minőségnek ott is megfelelő-e, hol hivatalos részről furás nem történt, szavatosság a vállalkozóval szemben nem vállalható.

Az ajánlatot 1 koronás magyar okmánybélyeggel az ajánlat mellékleteit, úgymint pályázati feltételek, szerződés tervezet és költség-számítást pedig ivenként 30 filléres magyar okmány bélyeggel ellátva, lepecsételt borítékban a következő felirattal:

„Ajánlat a 23566—908. sz. versenytárgyalási hirdetés alapján a magyar királyi államvasutak petrozsényi tároló és rakodó vágányhálózata részére végrehajtandó föld- és sziklamunkára» kell benyújtani vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1908. évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának (I. oszt.) főnökéhez.

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leletével a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 15 napon állapíttatik meg.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon vagyis 1908. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig a pályázóknak 8000 azaz nyolcezer korona bánatpénzt kell a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtő pénztáránál, hivatkozással a hirdített versenytárgyalás számára, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bánatpénz esetleg posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque-forgalmában bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is letehetik.

Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz feladását bizonyító postai feladó-vevény vagy esetleg a letéti jegy közjegyzőileg hitelesített másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított, vagy vakart szövegű, pecsételt le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1908. augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannónia mellett ::

a bekövetkezett
:: holt idényre ::

a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.

UJ!!

UJ!!

SZEPESY ANDOR
angol uri-szabó szalonja megnyílt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kivánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca

Templom-tér.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházszal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérenemű varrodát,
hímző és előnyomdát

melyben mindentféle fehéreneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenygyekre elfogadtatnak. Állandó raktár a legujabb kész és kezdett kézi munkából. Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Vendéglő átvétel!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

==== Kolozsvári utca ====

53. szám alatti vendéglőt átvettem a hol kizárólag tisztán kezelt jó italokról és elismert jó konyháról állandóan gondoskodva van.

Tömeges pártfogást kér **Glicce Antal,**
vendéglős.

„Iskolai”

beiratások alkalmával a szülők b. figyelmét felhívja czipő szükségleteinek beszerzésére a . . .

„MOSKOVITS” czipőgyár.

Nagyvárad Kossuth L.-u.

:: 5. gyár épület. ::

A nagypiaci 60 sz. házban
1-2 szobás lakás
 mellék helyiségekkel
 :: együtt kiadó. ::
 Értelmezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
 Kossuth-utca.

Tötös Mihály
 Épület és diszmű bádigos mester
 :: Bethlen-utca 36. szám. ::
 Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget
 hogy épület és diszmű bádigos munkáim
 mellett elfogadok teljes fürdő berendezése-
 ket, szőőkúkat és vízvezetéseket saját re-
 zervával, ugyancsak házaknak egész éven át
 jókarban tartását.
 Nagyobb vállalatnál költség
 vetéssel díjtalanul szolgálók.
 Helybeli és vidéki telefon száma 386.
 Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Szőlő-oltványokat

 szállit, fajtiszta ságyáért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek
 és legmegbízhatóbbnak ismert:
Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.
 Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
 Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)
 Tessék képes árjegyzéket kérni!
 Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező
 elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelt
 sénék megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-
 mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlő tele-
 feltétlen megbízhatóságáról. 24

Üzlet áthelyezés miatt
 e hó 1-től a raktáron levő áruk fél árban
 lesznek árusítva mindenkinek érdeke
 !! !! !! meggyőződni !! !! !!
ÁRJEGYZÉK:
 1 pár női hosszú kesztyű 40 helyet 20
 1 » flor harisnya . . . 70 » 35
 1 » kötött harisnya . . . 35 » 171/2
 1 tucát patent kapocs . . . 6 » 4
 1 drb. nyakkendő . . . 20 » 5
 Tisztelettel
Klein Sándor és Vilmos
 Rákóczi-ut Szaniszló-utca sarkon.

Harmos János Naponta 3-szor
 :: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
 :: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.
 24414—1908. I. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.
 A magyar királyi államvasutak Gyulafehérvár
 állomásán levő buffet bérletére ezennel zárt
 ajánlatu pályázat hirdettetik.
 A bérlet 1909. évi január hó 1-ével kez-
 dődik és tart azon időponttól számított 5 éven
 át vagyis 1913. évi december hó 31-ig.
 A bérleti feltételek, valamint az ételek és
 italok árjegyzéke az alulírott üzletvezetőség
 I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt
 hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig
 megtekinthetők, vagy kivanatra postán meg-
 küldetnek, miért is az ajánlattevőkről feltételez-
 tetik, hogy azokat ismerik és egész terjedel-
 mükben kötelezőknek elfogadják.
 Az 1 koronás bélyegű és »Ajánlat a gyula-
 fehérvári buffet« bérletére a 24414—1906. szám-
 hoz» felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt
 s két tanu előtt aláírt ajánlatok a vonatkozó
 okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparenged-
 ély stb.) együtt 1906. évi szeptember hó 24-én
 déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános
 (I.) osztálya főnökénél nyújtandók be.
 Bánatpénz fejében 100 kor., azaz egyszáz
 korona készpénzben vagy állami letétekre alkal-
 mas értékpapirokban legkésőbb 1908. évi szept-
 ember hó 23-án déli 12 óráig a magyar királyi
 államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénz-
 táránál leteendő.
 Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénz-
 képen nem fogadtatnak el. Értékpapírok a buda-
 pesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett,
 14 napnál nem régebb ártóiyam szerint jegyzett
 értékben, de sohasem névértéken felül fognak
 számíttatni. A készpénzben letett összeg után
 kamat nem fizetettik.
 A bánatpénz letétele az ajánlatban meg-
 emlitendő, de a letételről nyert pénztári leté-
 jegy az ajánlatához nem csatolandó.
 Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a ki-
 tűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati
 uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
 Az ajánlatok közt a választás a felajánlott
 bérösszegre való tekintet nélkül szabadon
 történik.
Az üzletvezetőség.

LÉVAI MÁRTON
 könyvkötészet,
 vonalzó-intézet
 és üzleti könyvgyár
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Kovács József
 katonai- és polgári cipész.
 Ortophéd munkák.
 Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

**A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-
 PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.**
 A Nagyszobeni Általános Takarékpénztár (Nagy-
 szobén) ad félévi tőkét és kamatokat ma-
 gukban foglaló egyenlő részletekben tel-
 jesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és
 pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35,
 40, 41, 44 1/2 50 évi törlesztésre.
 Kölcsonkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN
 és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egy-
 szersmind bővebb felvilágosítást is nyujt.
 170

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa-szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te. meső, kiváló boraival, finom Dreher sörral szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt
és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegyileg tisztítatnak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműek a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, maőrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agynemű raktárban**
Kossuth u. 12.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lipói-turó, sajtok, szalámi és lótt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

**Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..**

Tarsoly és Risztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján-ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabásu uri és női cipőket. Alapítotott 1894. évben.

Klepfert Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kiváló italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok > > 36—40

Pecsénye borok > > 50—60

Kiváló rácz ürmös > > 50 kr.

Stettner István, Kapucius utca.

GELBERG A.

uri divat szabó

Beöthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divat-

tosabb kelmékből.

KOVÁCS JÁNOS

elsőrangú cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blons és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarkon.

KLINGE ANTAL

cimer-, cim-, díszlet- és

templomfestő MÜTERME

Szt. János-utca 11.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

== Kalenda János cégnél ==

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jótállás mellett javítani. Ugyanígy elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepez Dezső,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szrecesém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szacsavay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fényvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefogókat és férfi-ruhák tisztítását valamint mindenemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért eszedezve, maradtam tisztelettel

LERNER CZILL.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boezonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szives pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.